

I. Ю. Єніфанова,
д. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту,
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця
ORCID ID: 0000-0002-0391-9026

Д. О. Гладка,
магістр, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця
ORCID ID: 0000-0002-0391-9026

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5.64

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ

I. Yepifanova,
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa
D. Hladka,
master's degree, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa

INVESTMENT ATTRACTION MANAGEMENT OF DAIRY ENTERPRISES

Метою статті є формування рекомендацій з удосконалення процесу управління інвестиційною привабливістю підприємств молочної галузі.

У статті оцінено рівень управління інвестиційною привабливістю підприємства молочної галузі. Сформувано рекомендації з удосконалення процесу управління інвестиційною привабливістю підприємств молочної галузі.

Досліджено сучасний стан виробництва молочних продуктів та виділено низку вітчизняних підприємств-лідерів, які займають найбільші частки в експорті молочної продукції. Визначено сутність процесу управління інвестиційною привабливістю, методичні підходи та критерії оцінки рівня управління інвестиційною привабливістю. Проведений аналіз показав, що для оцінки рівня управління інвестиційною привабливістю найбільш застосовуваними є такі методи, як метод експертних оцінок; метод рейтингової оцінки; інтегральна оцінка інвестиційної привабливості; метод порівнянь; матричний метод; трикутник прибутковості; диференційований підхід методичні підходи та критерії оцінки рівня управління інвестиційною привабливістю. Наведено рекомендації з удосконалення процесу управління інвестиційною привабливістю підприємств молочної галузі.

The purpose of the article is to formulate recommendations for improving the process of managing the investment attractiveness of dairy enterprises.

The article assesses the level of management of the investment attractiveness of the dairy industry. Recommendations about improving the process of managing the investment attractiveness of dairy enterprises have been made.

It was investigated the current state of dairy production and a number of domestic leading companies, which occupy the largest shares in dairy exports, have been identified.

It is determined that the process of "investment attractiveness management" is broadly interpreted as the process of purposeful influence of the management of the enterprise on the system of financial, economic and other relations arising in the process of ensuring the effective development of the enterprise and meeting the requirements of potential investors.

The analysis has shown that the methods used for peer review are the most used to assess the level of investment attractiveness management; method of rating; integral evaluation of investment attractiveness; method of comparisons; matrix method; profitability triangle; differentiated approach methodological approaches and criteria for assessing the level of investment attractiveness management.

It is established that Ukraine occupies the 22nd place in the volume of dairy production in the world, and the leader in the field of dairy export is PJSC "Roshen Vinnitsia dairy plant". The level of investment attractiveness management at PJSC "Vinnitsia dairy plant" Roshen" was evaluated and recommended measures were formed to improve the process of managing the investment attractiveness of this enterprise and dairy enterprises.

The recommendations on improvement of the process of investment attractiveness management of dairy enterprises are given.

Among the existing measures and reserves to increase investment attractiveness, there are four groups: financial and economic, which have a direct impact on the level of attractiveness of the enterprise, and three groups of factors of indirect impact: social, information and environmental. The formed recommendations are divided into: financial and economic (exert direct influence); social, informational and environmental (exert an indirect influence).

Ключові слова: інвестиційна привабливість, управління інвестиційною привабливістю, фактори впливу, молочна галузь.

Keywords: investment attractiveness, management of investment attractiveness, factors of influence, dairy industry

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Агропромисловий комплекс України активно працює над виходом на ринок світовий та Європейського Союзу, виробляючи продукцію, яка відповідає міжнародним вимогам та стандартам. Молочна галузь не є виключенням, так у 2018 році Україна увійшла у десятку світових експортерів молока та молокопродуктів та займає одне з провідних місць у структурі вітчизняної економіки. Є певні особливості функціонування підприємств молочної галузі в Україні, а саме: наявність значного попиту з боку споживачів; широкий асортиментний ряд молочних продуктів; короткотривалими термінами зберігання молочної продукції; сфера виробництва є екологічно вразливою.

Важливо відзначити, що створення, розвиток та становлення вітчизняних підприємств молочної галузі значною мірою залежить від модернізації виробництва та залучення сучасних технологій. Ці зміни підприємство не завжди здатне реалізувати за власний кошт, у такому випадку інвестиції виступають основним важелем ефективності діяльності підприємств молочної галузі та становлення на світовому ринку молока та молочних продуктів. Тому в умовах конкуренції на ринку молочних продуктів оцінка рівня управління інвестиційною привабливістю певного суб'єкта господарювання є важливим критерієм під час прийняття рішення потенційним інвестором.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання, пов'язані з дослідженням сучасного стану молочної галузі та управлінням інвестиційною привабливістю, є предметом дослідження таких вітчизняних та зарубіжних учених: А. Алімов, І. Бережна, І. Бланк, Т. Божидарнік, В. Бондарець, С. Буткевич, М. П. Войнаренко, Н. Гапак, Л. А. Головчук, Я. Задорожна, Л. Іванов, В. Кузьменко, Н. Макарій, В. Стеченко, С. Філіпова та ін. Попри наукові досягнення, багато проблем залишаються невирішеними, спостерігаються розбіжності щодо визначення основних понять.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є формування рекомендацій з удосконалення процесу управління інвестиційною привабливістю підприємств молочної галузі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вітчизняний ринок молока та молочних продуктів входить у число двадцяти п'яти найбільших світових виробників молока. За даними IFCN, у 2019 році Україна з виробництва коров'ячого молока зайняла 22 місце у світі [1].

На сьогодні сформувалась низка підприємств, які займають найбільші частки ринку молока: ДП "Лакталіс-

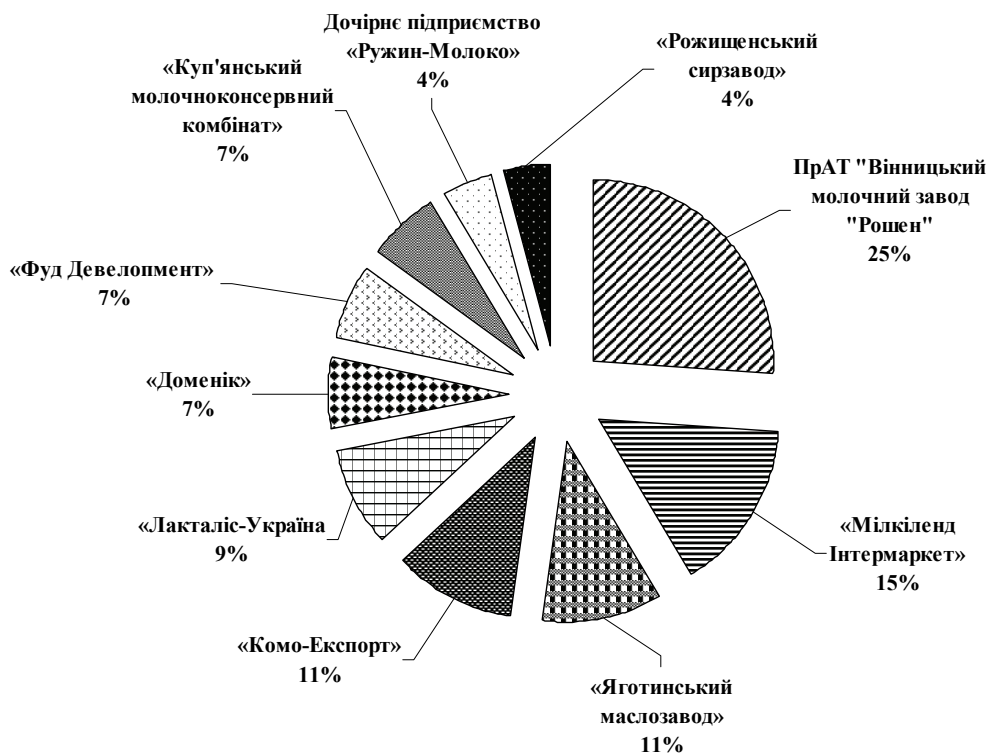

Рис. 1. Частки експорту виробників молочної продукції України, перше півріччя 2019 р.

Джерело: складено за даними [1].

Таблиця 1. Бальна оцінка параметрів інвестиційної привабливості підприємства

Показники / Оцінка	Найвищий	Високий	Середній	Низький	Вкрай низький
Рентабельність товарів, %	>20	5-20	0-5	-20-0	<-20
Прибуток до оподаткування до валового балансу, %	>15	5-15	0-5	-10-0	<-10
Прибуток до оподаткування до власних засобів, %	>45	15-45	0-15	-30-0	<-30
Прибуток до оподаткування до оборотних засобів, %	>30	10-30	0-10	-20-0	<-20
Поточна ліквідність	>1,3	1,15-1,3	1-1,15	0,9-1,0	<0,9
Абсолютна ліквідність	>0,3	0,2-0,3	0,15-0,2	0,1-0,15	<0,1
Частка чистого оборотного капіталу в оборотних засобах, %	>22	12-22	0-12	-11-0	<-11
Частка власних засобів у майні, %	>50	20-50	10-20	3-10	<3

Джерело: [9].

Україна, ТОВ "Данон", ТОВ "ТерраФуд", ТОВ "Люстдорф", ПрАТ "Молочний Альянс", ПрАТ "Вінницький молочний завод "Рошен", ТОВ "Група компаній Альянс", ПАТ "Вімм-Білль-Данн Україна", ПрАТ "Комбінат "Придніпровський", ПрАТ "Тернопільський молокозавод" та багато інших.

Частки експорту підприємств молочної продукції першого півріччя 2019 р. у відсотковому значенні зображено на рисунку 1. Перші три позиції займають такі молокоперобні підприємства-експортери України (рис. 1):

1. ПрАТ "Вінницький молочний завод "Рошен": — 26 %.
2. "Мілкілед Інтрмаркет" — 15 %.
3. "Яготинський маслозавод" — 11 %.

У сучасних умовах підприємства молочної галузі, як і підприємства інших галузей промисловості, потребують активного впровадження інновацій, які потребують значних обсягів інвестиційних ресурсів. Для цього підприємства молочної промисловості мають бути інвестиційно привабливими, тобто такими, які виглядають привабливими в очах інвестора щодо вкладення коштів. У широкому сенсі, "управління інвестиційною привабливістю" трактується як процес цілеспрямованого впливу керівництва підприємства на систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів. Метою цього процесу є забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості підприємства [2—5]. Інвестиційна привабливість підприємства є сукупністю характеристик його виробничої, комерційної, фінансової, управлінської діяльності та особливостей інвестиційного клімату, які характеризують доцільність здійснення інвестицій в нього [6].

Оцінка інвестиційної привабливості діючого підприємства насамперед припускає виявлення стадії його життєвого циклу, яких у теорії ринку виділяють шість: "народження"; "дитинство"; "юність"; "рання зрілість"; "остаточна зрілість"; "старіння". Визначення стадій життєвого циклу підприємства здійснюється шляхом проведення динамічного аналізу. З цієї метою за останні роки аналізуються такі показники: динаміка обсягу продукції; динаміка загальної суми активів; динаміка суми власного капіталу; динаміка суми прибутку. За темпами зміни цих показників можна судити про стадії життєвого циклу підприємства. Найбільш високі темпи приросту показників за роками характерні для стадії "юність" і "рання зрілість"; стабілізація більшості перерахованих показників характерна для стадії "остаточна зрілість", а зниження — для стадії "старіння".

Поряд з виявленням стадії життєвого циклу підприємства оцінка його інвестиційної привабливості передбачає здійснення детального фінансового аналізу його діяльності, який надає можливість оцінити мож-

ливу прибутковості і строки повернення вкладених (інвестованих) коштів, а також виявити найбільш значимі за фінансовими наслідками інвестиційні ризики.

Для оцінки рівня управління інвестиційною привабливістю є різні методичні підходи, найбільш застосовувані такі: метод експертних оцінок; метод рейтингової оцінки; інтегральна оцінка інвестиційної привабливості; метод порівнянь; матричний метод; трикутник прибутковості; диференційований підхід [4, с. 51; 7, с. 80; 8, с. 15].

Варто зазначити, що методичний підхід до оцінки рівня управління інвестиційною привабливістю підприємства повинен відповідати певним критеріям: характеризувати інвестиційну привабливість, виходячи з інтересів різних груп користувачів; використовувати у процесі

оцінки майбутніх об'єктів інвестування методи аналізу, що сприятимуть чіткому уявленню про фінансовий стан; містити оптимальну кількість критеріїв і показників оцінки; визначати ступінь корисності реалізації інвестиційних проектів для всіх учасників процесу інвестування.

З огляду на вищенаведені критерії, для забезпечення об'єктивності оцінювання інвестиційної привабливості підприємства, вважаємо доцільно застосовувати методичний підхід до оцінки запропонований вченими А.І. Алексєєвою та Ю.В. Васильєвим [9, с. 3]. Оцінка здійснюватиметься на основі даних консолідованої фінансової звітності Приватного акціонерного товариства "Вінницький молочний завод "Рошен" (далі ПрАТ ВМЗ "Рошен").

Формула розрахунку інтегрального показника оцінки рівня управління інвестиційної привабливості (K_{III}) має вигляд:

$$K_{III} = \sum_{i=1}^n k_i \times P_i \quad (1),$$

де k_i — вага критерію; P_i — рейтингова оцінка i -го критерію; n — кількість критеріїв.

Такий методичний підхід передбачає оцінювання комплексного показника, який представляє суму оцінених результативних коефіцієнтів, що розкривають різні аспекти ефективності діяльності та стійкості фінансового стану підприємства, яке оцінюється.

Алгоритм оцінки інвестиційної привабливості підприємства, за вищеописаним методичним підходом, поділяється на три етапи:

1. Розрахунок показників ефективності господарської діяльності та фінансового стану підприємства.
2. Привласнення балів кожному показнику.
3. Складання рейтингу на основі результатів порівняльної оцінки [9, с. 4].

ПрАТ "Куп'янський МКК" — це унікальний комплекс з трьох технологічними цехами на одному виробничому майданчику: цех молочних консервів згущених з цукром, цех з незбираного молока з ділянками по виробництву масла солодковершкового, молока ультрапастеризованного та сирних продуктів, цех по виробництву сухих молочних продуктів.

Частка на молочному ринку України товариства складає по молочній продукції взагалі 3%, у тому числі: виробництво згущеного молока з цукром — 13%; масло вершкове — 1%; продукція з незбираного молока — 2%; сухі молочні продукти (СОМ — 10%, СЦМ — 12%). Товариство активно впроваджує систему IFS Food (International Food Standard) міжнародний стандарт, який поширюється на всі етапи виробництва і переробки харчових продуктів, що дає змогу більш ефективно просувати власну продукцію на діючих та перспективних ринках збуту.

ПрАТ ВМЗ "Рошен" є одним із найбільших підприємств у Східній Європі, входить до числа лідерів з виготовлення молочної продукції в Україні та обладнане найсучаснішими технологічними лініями провідних європейських фірм. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу (осіб) — 260.

Видами економічної діяльності є: перероблення молока та виробництво сиру; збирання, очищення та розподілення води; оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, олію, тваринним маслом та жирами; роздрібна торгівля молоком, молочними продуктами та яйцями; роздрібна торгівля іншими продовольчими товарами; здавання в оренду власного нерухомого майна; оренда автомобілів.

Продукція ПрАТ "Вінницький молочний завод "Рошен" відповідає таким стандартам якості — ISO: ISO9001, ISO22000, Halal, Kosher та інші [10].

ТДВ "Яготинський маслозавод" входить до складу групи компаній "Молочний альянс". АТ "Молочний Альянс" — компанія з централізованою структурою управління фінансами, закупівлями, маркетингом, виробництвом, логістикою та продажами. Після приєднання до групи компаній "Молочний Альянс" у 2006 році на ТДВ "Яготинський маслозавод" відбулася суттєва реконструкція і технічне переоснащення. Основними видами діяльності є: перероблення молока; виробництво масла, сиру; оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами. Середня кількість працівників (осіб) — 898 [11].

Розрахунок показників ефективності господарської діяльності включає: рентабельність товарів; балансовий прибуток на 1 грн сукупних активів; балансовий прибуток до власних засобів; балансовий прибуток до величини оборотних активів; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності; частка чистого оборотного капіталу в оборотних засобах; частка власних засобів у пасивах.

Наступним етапом оцінки інвестиційної привабливості підприємства є бальна оцінка параметрів, за якої використовуються умовні дані, визначені авторами методики (табл. 1).

Бали розподіляються, у відповідність з наступними оцінками:

- "Найвищий": 2 бали;
- "Високий": 1 бал;

Таблиця 2. Бальна оцінка розрахованих показників інвестиційної привабливості підприємств молочної галузі

Підприємства	ПрАТ «Куп'янський МКК»			ПрАТ «ВМЗ «Рошен»			ТДВ «Яготинський маслозавод»		
	Бал			Бал			Бал		
Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1. Ефективність господарської діяльності									
1.1. Рентабельність товарів, %	0	0	-1	0	1	0	1	1	1
1.2. Балансовий прибуток на 1 грн сукупних активів, %	1	0	-1	0	2	0	2	2	2
1.3. Балансовий прибуток до власних засобів, %	0	0	-1	0	1	0	2	2	2
1.4. Балансовий прибуток до величини оборотних активів, %	1	0	-1	0	2	1	2	2	2
2. Фінансовий стан									
2.1. Коефіцієнт поточної ліквідності	2	2	1	-2	-2	0	2	2	2
2.2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	-2	-2	-2	1	-1	0	-1	-2	-2
2.3. Частка чистого оборотного капіталу в оборотних засобах	2	2	1	-2	-2	-1	2	2	2
2.4. Частка власних засобів у пасивах, %	2	1	1	1	1	2	1	1	1

Джерело: розраховано авторами за даними фінансової звітності 2016—2018 рр. ПрАТ "Куп'янський МКК", ПрАТ "ВМЗ "Рошен" та ТДВ "Яготинський маслозавод".

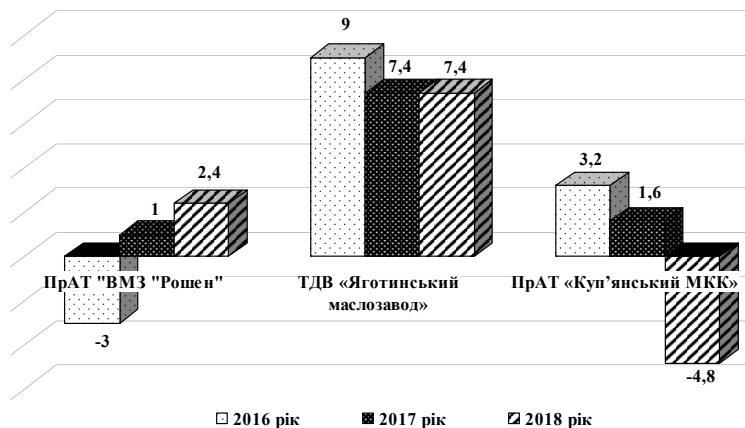
- "Середній": 0;
- "Низький": — 1 бал;
- "Вкрай низький": — 2 бали.

Бальну оцінку розрахованих показників (тобто перший та другий етап) досліджуваних підприємств наведено у таблиці 2.

Далі, використовуючи формулу та ваги показників у рейтинговій оцінці у разі кредитного фінансування [9], розраховано інтегральний показник оцінки інвестиційної привабливості кожного підприємства (рис. 2).

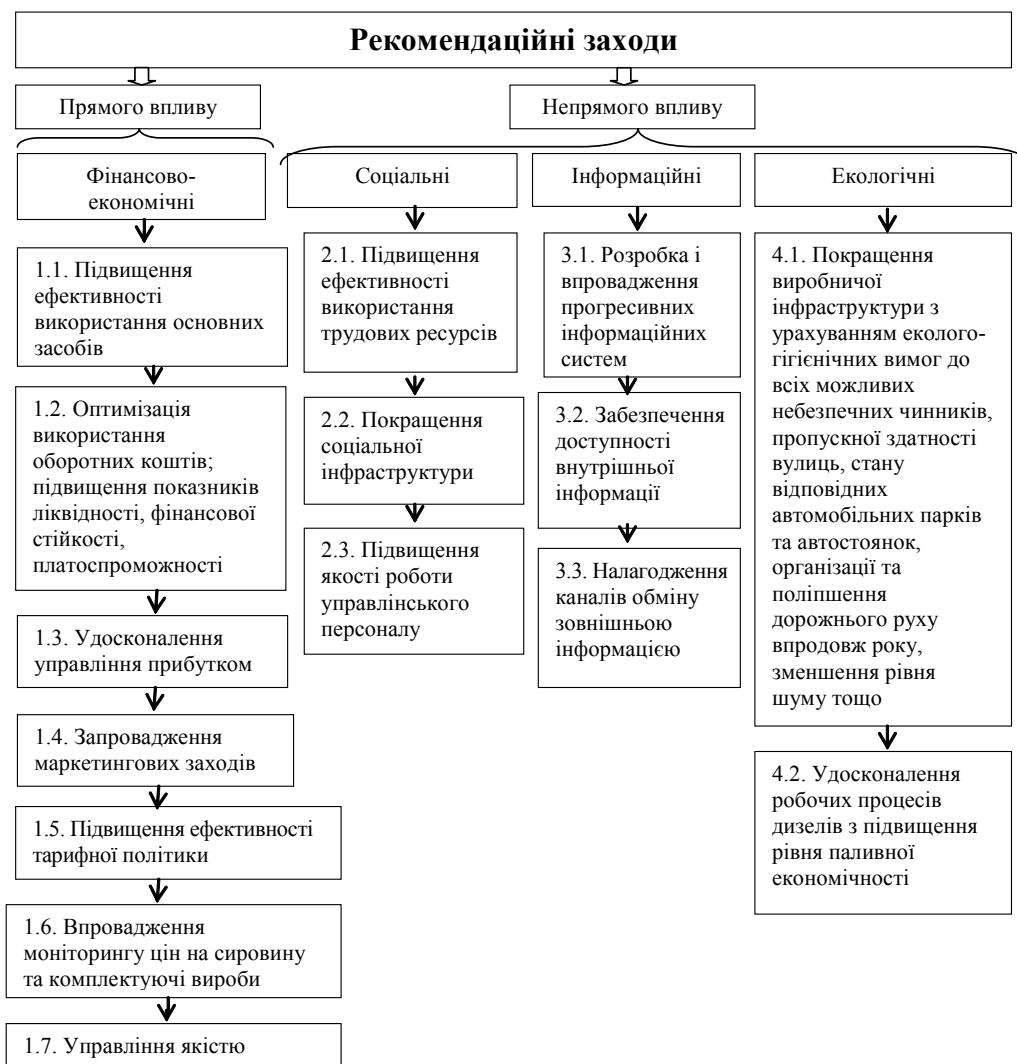
У процесі дослідження було виявлено, що рівень управління інвестиційною привабливістю ПрАТ "ВМЗ "Рошен" характеризується як позитивний, він проявляється у значенні комплексного показника та має тенденцію до підвищення. Також характеризується як позитивний рівень управління інвестиційною привабливістю ТДВ "Яготинський маслозавод".

Рівень управління інвестиційною привабливістю ПрАТ "Куп'янський МКК" у 2018 році, порівняно з 2016 ро-

Рис. 2. Динаміка комплексних показників рівня управління інвестиційною привабливістю підприємств молочної галузі

Джерело: побудовано авторами на основі розрахованих значень комплексного показника.

Рис. 3. Заходи підвищення рівня управління інвестиційною привабливістю підприємств

Джерело: сформовано з урахуванням [12—16].

ком, зменшився на 8. Негативна тенденція спостерігається за всіма розрахованими показниками, що це свідчить про погіршення фінансової стійкості підприємства, недостатню ефективність господарської діяльності та зростання рівня залежності від залучених коштів.

Загалом найвищий рівень управління інвестиційною привабливістю спостерігається у ТДВ "Яготинський маслозавод", однак присутня тенденція до зниження даного показника. ПрАТ "ВМЗ "Рошен" має стійку динаміку до підвищення — всі розраховані показники, окрім коефіцієнта абсолютної ліквідності, мають стабільний характер до підвищення, що є важливим фактором можливого подальшого зростання ефективності управління інвестиційною привабливістю, та загалом покращення діяльності підприємства. ПрАТ "Куп'янський МКК" має найнижчий рівень управління інвестиційною привабливістю, крім того прослідковується поступове зниження даного показника та потребує вжиття заходів з підвищення рівня управління інвестиційною привабливістю.

Визначення рівня управління інвестиційною привабливістю не є кінцевою метою для підприємства, що прагне отримати інвестиції. Потрібна розробка та реалізація заходів з підвищення рівня управління інвестиційною привабливістю підприємства, які спрямовуються на залучення нових інвесторів та на покращення умов інвестування. За наявності кращих перспектив розвитку підприємства у майбутньому інвестори не тільки охоче будуть вкладати кошти, але й робити це на більш вигідних для підприємства умовах.

Інвестиційна привабливість характеризується сукупністю політичних, правових, економічних і соціальних умов, що сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів. Оскільки інвестиційну привабливість підприємства слід розглядати як комплексну характеристику об'єкта майбутнього інвестування, або сукупність показників фінансово-економічного стану, управлінської діяльності, що здатні задовольнити вимоги інвесторів [4, с. 50], то заходи з удосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства в кінцевому підсумку мають спрямовуватися на підвищення інвестиційної привабливості.

Серед діючих заходів і резервів підвищення інвестиційної привабливості виділено чотири групи: фінансово-економічні, що здійснюють прямий вплив на рівень привабливості підприємства, та три групи факторів непрямого впливу: соціальні, інформаційні та екологічні (рис. 3).

Отже, підвищення ефективності рівня управління інвестиційною привабливістю підприємства передбачає створення механізму виявлення і оптимального використання резервів підвищення інвестиційної привабливості.

Підвищення інвестиційної привабливості може бути наслідком прямого покращення показників, наприклад, прискорення обігу оборотних коштів за рахунок скорочення заборгованості, а також непрямого, наприклад, підвищення вмотивованості персоналу, що призведе до покращення фінансових показників. Але зв'язок між

такими факторами і фінансовими коефіцієнтами простежити набагато важче.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, в роботі визначено процес "управління інвестиційною привабливістю" як процес цілеспрямованого впливу керівництва підприємства на систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів. Метою оцінки рівня управління інвестиційної привабливості є встановлення доцільності інвестування коштів у підприємство. Зокрема найпоширенішими у використанні є такі методичні підходи: метод експертних оцінок; метод рейтингової оцінки; інтегральна оцінка інвестиційної привабливості; метод порівнянь; матричний метод; трикутник прибутковості; диференційований підхід. Здійснено оцінку рівня управління інвестиційної привабливості на підприємствах молочної галузі та сформувано рекомендаційні заходи з удосконалення процесу управління інвестиційною привабливістю. Сформувані рекомендаційні заходи поділяються на: фінансово-економічні (прямого впливу); соціальні, інформаційні та екологічні (непрямого впливу).

Література:

1. Інформаційно-аналітичний портал про молоко і молочне скотарство. URL: <http://milkua.info/uk/post/top-10-eksporteriv-moloka-ta-molocnoi-produkcii2>
2. Бланк І.А. Інвестиционный менеджмент. К.: Итем, Юнайтет Лондон Трейд Лимитед, 1995. 448 с.
3. Бушовська А.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. Економіка і суспільство. 2017. Вип. 11. С. 170—176. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/28.pdf
4. Єпіфанова І.Ю., Гладка Д.О. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. Вісник Одеського національного університету ім. І. І. Мечнікова. Секція "Економіка". 2019. Т. 24. Вип. 4 (77). С. 49—53.
5. Чернецька О.В. Процес управління інвестиційною привабливістю підприємств машинобудування України. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 19. С. 45—51.
6. Войнаренко М.П., Єпіфанова І.Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2011. 188 с.
7. Кочетков В.М., Волошаненко Є. В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств (на прикладі видавничо-поліграфічної галузі). Економічний часопис-XXI. 2013. № 9-10 (1). С. 79—82.
8. Жувагіна І. О. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств роздрібною торгівлі. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 8. С. 14—16
9. Макуєва С.Р., Михайлова І.А. Оценка инвестиционной привлекательности предприятия на основе рейтингового показателя. Современные исследования социальных проблем. 2013. Вип. 6 (26). URL: <http://journal-s.org/index.php/sisp/article/view/6201336>
10. Офіційний сайт ПрАТ "Вінницький молочний завод "Рошен". URL: <http://vmz.roshen.com/>
11. Офіційний сайт ТДВ "Яготинський маслозавод". URL: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
12. Гаврилова Н.В. Фактори підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2011. Вип. 20 (2). С. 324—330.
13. Тивончук С.В., Тивончук Я.О., Павлоцька Т.П. Розвиток ринку виробництва молока в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. Економіка АПК. 2017. № 4. С. 25—31.

14. Єпіфанова І.Ю., Бардадин О.А. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 14. С. 39—42.

15. Щербакова І.Б., Філіппова С.В. Залучення інвестицій та проектне бізнес-партнерство промислових підприємств. Одеса: Бондаренко М.О., 2016. 262 с.

16. Дзеджула В.В. Енергозбереження промислових підприємств: методологія формування, механізм управління: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2014. 346 с.

Referenses:

1. milkua.info (2020), available at: <http://milkua.info/uk/post/top-10-eksporteriv-moloka-ta-molocnoi-produkcii2> (Accessed 15 April 2020).
2. Blank, I. A. (1995), *Investicijnyj menedzhment* [Investment management], Item, Junajtet London Trejd Limited, Kyiv, Ukraine.
3. Bushovskaya, L. B. (2017), "Investment management as an important component of the economic security of the enterprise", *Economy and society*, vol. 11, pp. 170—176, available at: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/28.pdf (Accessed 15 April 2020).
4. Yepifanova, I. Yu. and Hladka, D. O. (2019), "Methodical approaches to the assessment of investment attractiveness of industrial enterprises", *Odessa National University Herald. Economy*, vol. 24, no. 4 (77), pp. 49—53.
5. Chernetska, O. V. (2016), "The process of managing the investment attractiveness of machine-building enterprises of Ukraine", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 19, pp. 45—51.
6. Voynarenko, M. P. and Yepifanova, I. Yu. (2011), *Upravlinnia investytsijnoiu diial'nistiu promyslovykh pidprijemstv : monohrafiia* [Management of investment activity of industrial enterprises: a monograph], VNTU, Vinnitsia, Ukraine.
7. Kochetkov, V. M. and Voloshanenko, E. V. (2013), "Assessment of investment attractiveness of enterprises (on the example of publishing and printing industry)", *Economic Annals-XXI*, vol. 9—10 (1), pp. 79—82.
8. Zhuvagina, I. O. (2013), "Assessment of investment attractiveness of retailers", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 8, pp. 14—16.
9. Makueva, S. R. and Mikhailova, I. A. (2013), "Assessment of the investment attractiveness of an enterprise based on a rating indicator", *Sovremennye issledovaniya social'nyh problem*, vol. 6 (26), available at: <http://journal-s.org/index.php/sisp/article/view/6201336> (Accessed 15 April 2020).
10. Vinnytsia Dairy Plant ROSHEN (2020), available at: <http://vmz.roshen.com/>. (Accessed 15 April 2020).
11. Yagotynsky Butter Plant (2020), available at: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/> (Accessed 15 April 2020).
12. Gavrilova, N. V. (2011), "Factors of increasing the level of investment attractiveness of the enterprise", *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu, Ekonomichni nauky*, vol. 20 (2), pp. 324—330.
13. Tivonchuk, S.V. Tivonchuk, Y. O. and Pavlotska, T.P. (2017), "Development of the market for milk in Ukraine in the context of integration processes", *Ekonomika APK*, vol. 4, pp. 25—31.
14. Yepifanova, I. Yu. and Bardadin, O. A. (2017), "The essence of enterprise investment potential", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 14, pp. 39—42.
15. Shcherbakova, I. B. and Filippova, S. V. (2016), *Zaluchennia investytsij ta proektnе biznes-partnerstvo promyslovykh pidprijemstv* [Investment attraction and project business partnership of industrial enterprises], Bondarenko M. O., Odessa, Ukraine.
16. Dzhedzhula, V. V. (2014), *Enerhozberzhennia promyslovykh pidprijemstv: metodolohiia formuvannia, mekhanizm upravlinnia: monohrafiia* [Energy saving of industrial enterprises: methodology of formation, control mechanism: monograph], VNTU, Vinnitsia, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2020 р.